

Bruxelles, 18. svibnja 2021.
(OR. en)

8768/21

CULT 33
AUDIO 54
SOC 273

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	7431/21
Predmet:	Zaključci Vijeća o oporavku, otpornosti i održivosti kulturnog i kreativnog sektora

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o oporavku, otpornosti i održivosti kulturnog i kreativnog sektora, kako ih je odobrilo Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) na sastanku 17. i 18. svibnja 2021.

**Zaključci Vijeća o
oporavku, otpornosti i održivosti kulturnog i kreativnog sektora**

Vijeće Europske unije,

PODSJEĆAJUĆI NA

1. potrebu za ulaganjem, s obzirom na pandemiju bolesti COVID-19, dosad nezabilježenih napora s ciljem veće otpornosti i transformacije u EU-u, kako je navedeno u zaključcima koje je Europsko vijeće usvojilo na izvanrednom sastanku održanom od 17. do 21. srpnja 2020.¹;
2. odlučnost da se žurno poduzmu odlučujuće političke mjere kako bi se pružila potpora kulturnom i kreativnom sektoru u doba krize i nakon toga, kako su ministri EU-a za kulturu, medije i audiovizualnu politiku naveli na trima neformalnim videokonferencijama održanima tijekom hrvatskog i njemačkog predsjedanja;
3. broj izvanrednih mjera namijenjenih potpori kulturnom i kreativnom sektoru koje su Europska unija i njezine države članice uvele od početka pandemije bolesti COVID-19;
4. važnost europskog stupa socijalnih prava u osiguravanju toga da nitko ne bude zapostavljen ni u procesu oporavka ni tijekom digitalne i zelene tranzicije;

¹ Dokument EUCO 10/20.

5. politički dogovor o programu Kreativna Europa za razdoblje 2021. – 2027. s povećanim proračunom u novom višegodišnjem financijskom okviru (VFO);
6. činjenicu da je Europska komisija donijela akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji medijskog i audiovizualnog sektora.

UVAŽAVAJUĆI

7. ključnu ulogu koju kultura ima za europski identitet i njezin znatan doprinos vitalnosti, uključenosti, demokratskom funkcioniranju i blagostanju naših društava zahvaljujući svojoj intrinzičnoj vrijednosti i važnom društvenom i gospodarskom učinku;
8. potencijal kulture kao izvora ideja i sredstva za pronalaženje novih rješenja, suzbijanje diskriminacije i jačanje društvenih veza, stvaranje novih oblika solidarnosti i oživljavanje prostora te jačanje naše sposobnosti za bolje suočavanje s trenutačnim i budućim izazovima;
9. prepoznavanje kulturnog i kreativnog sektora kao jednog od ključnih ekosustava europskog gospodarstva i njegova potencijala kao pokretača gospodarskog razvoja;
10. sposobnost umjetnika, izvođača i stvaratelja da se prilagode izazovima uzrokovanim trenutačnom krizom, pronađu nove i inovativne načine, uglavnom u digitalnom okružju, za pružanje sadržaja svojoj publici i privlačenje nove publike;
11. nezabilježenu potrebu za ponovnom izgradnjom i poticanjem kulturnog i kreativnog ekosustava, uz iskorištavanje pouka stečenih u okviru izazova koje nameće kriza uzrokovana bolešću COVID-19.

S OBZIROM NA TO DA JE

12. trenutačna kriza razotkrila strukturne izazove u kulturnom i kreativnom sektoru te da je za nju potreban neposredan odgovor, kao i dalekosežno i ambiciozno djelovanje kojim se otvara put prema većoj otpornosti i održivosti kulturnog i kreativnog sektora, posebno umjetnika i kulturnih djelatnika;
13. ključno ojačati kulturni i kreativni sektor, posebno dijelove koji su najviše pogođeni trenutačnom krizom, otklanjanjem njihove osjetljivosti i promicanjem pravednosti i jednakosti za sve, uz pridavanje posebne pozornosti položaju umjetnica i kulturnih djelatnica;

ISTIČE

14. da su kulturni i kreativni sektor među sektorima koji su najteže pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 zbog svojih jedinstvenih obilježja, kao što je izravan kontakt s publikom, te zbog činjenice da su mnogi kulturni objekti, iako ne i svi, zatvoreni i da su događanja otkazana, što je dovelo do ozbiljnih gospodarskih poteškoća;
15. da se veći dio radnika u kulturnom i kreativnom sektoru, među njima i oni najosjetljiviji, suočava sa znatnom nesigurnošću, često zbog nedostatka socijalne zaštite i mehanizama potpore za nezaposlene, s obzirom na to da kulturni rad često karakteriziraju nesigurni kratkoročni ugovori i visoka zastupljenost samozaposlenih djelatnika;
16. da su za mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća te kulturne ustanove i organizacije (profitne i neprofitne), koji čine najveći dio kulturnog i kreativnog sektora i doprinose kulturnoj raznolikosti, potrebne prilagođene mjere s obzirom na njihovu osjetljivost na negativne učinke kriza;

17. da su mnogi umjetnici, stvaratelji i kulturni djelatnici brzo pribjegli predstavljanju svojeg rada i kreativnih procesa putem interneta, no suočavaju se s izazovom osiguravanja održivih izvora prihoda, dok su se promet i prihodi vrlo velikih internetskih platformi povećali;
18. da se pristup kulturi pokazao vrlo važnim za dobrobit građana i koheziju društava, no postoji mogućnost da će i dalje biti ograničen zbog bojazni u pogledu zdravlja;
19. da ograničenja koja su donesena radi suočavanja s pandemijom imaju posljedice na mobilnost kulturnih djelatnika i optjecaj kulturnih djela, što predstavlja izazove za kulturnu i jezičnu raznolikost, nastavak dijaloga, razmjenu i prekogranične lance vrijednosti;
20. da je pandemija utjecala i na partnere iz kulturnog i kreativnog sektora u trećim zemljama, zbog čega je važno pokazati solidarnost i surađivati s njima u naporima koje ulažu u održiv oporavak i razvoj u okviru međunarodnih kulturnih odnosa i vanjskog djelovanja EU-a.

UTVRĐUJE, UZIMAJUĆI U OBZIR NAČELA SUPSIDIJARNOSTI I PROPORCIONALNOSTI, ODGOVARAJUĆA PODRUČJA NADLEŽNOSTI DRŽAVA ČLANICA TE ULOGU I AUTONOMIJU SOCIJALNIH PARTNERA, SLJEDEĆIH ŠEST PRIORITETA S CILJEM PROMICANJA OPORAVKA KULTURNOG I KREATIVNOG SEKTORA U SMJERU VEĆE OTPORNOSTI I ODRŽIVOSTI:

I. POBOLJŠANJE PRISTUPA RASPOLOŽIVIM FINANCIJSKIM SREDSTVIMA

Poziva države članice i Komisiju da:

21. iskoriste Mehanizam za oporavak i otpornost kako bi se omogućio oporavak od negativnog učinka pandemije bolesti COVID-19 i povećala otpornost kulturnog i kreativnog sektora na buduće krize rješavanjem strukturnih izazova s kojima se kulturni i kreativni sektor suočavaju i, prema potrebi, provedbom odgovarajućih i učinkovitih programa potpore;
22. promiču sinergiju među programima EU-a relevantnima za kulturni i kreativni sektor, kao što su Kreativna Europa, Erasmus+, Obzor Europa, InvestEU, Digitalna Europa, fondovi kohezijske politike i Instrument Europske unije za oporavak;
23. pojednostavne postupke prijave i u najvećoj mogućoj mjeri smanje birokraciju programa financiranja;
24. nastoje osigurati da nitko ne bude zapostavljen i da mehanizmi financiranja odgovaraju specifičnim potrebama i kapacitetima samozaposlenih osoba, mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća te institucija i organizacija (profitnih i neprofitnih) u području kulture;

25. razmjenjuju prilagođene informacije o mogućnostima financiranja i sufinanciranja koje su dostupne kulturnom i kreativnom sektoru, i to putem struktura u državama članicama koje podupiru kulturni i kreativni sektor te putem relevantnih deskova, agencija ili kontaktnih točaka programâ EU-a, te jačaju dijalog među tim dionicima kako bi se osiguralo da kulturni i kreativni sektor dobiva pravodobne informacije i savjete.

Poziva Komisiju da:

26. osigura zajedničku jedinstvenu kontaktnu točku za relevantne, redovito ažurirane, lako razumljive, lako dostupne i prilagođene informacije na svim službenim jezicima EU-a o mogućnostima financiranja koje se nude kulturnom i kreativnom sektoru, čime bi se svim kulturnim akterima omogućio brz pristup informacijama o relevantnim programima financiranja sredstvima EU-a;
27. ocjenjuje primjenu pravila o državnim potporama namijenjenima kulturnom i kreativnom sektoru kako bi se razmotrila potreba za prilagodbom;
28. nastavi blisko surađivati s dionicima pri provedbi mjera potpore i programâ financiranja sredstvima EU-a kako bi se osiguralo da dostupna sredstva zadovoljavaju potrebe sektora, posebno u nepredviđenim okolnostima.

II. JAČANJE OTPORNOSTI DJELATNIKA U KULTURNOM I KREATIVNOM SEKTORU

Poziva države članice da:

29. promiču, unutar odgovarajućih okvira, daljnji razvoj pravednog i održivog tržišta rada, uključujući socijalnu zaštitu djelatnika u kulturnom i kreativnom sektoru, kojim se u obzir uzimaju obilježja kulturnih i kreativnih aktivnosti, u bliskom dijalogu s tim sektorima²;
30. promiču kontinuirani dijalog i razmjenu s djelatnicima u kulturnom i kreativnom sektoru te ih potiču da u ranoj fazi prijavljuju poteškoće i razmjenjuju rješenja koja pronadu.

Poziva države članice i Komisiju da:

31. promiču daljnji razvoj novih poslovnih modela u kulturnom i kreativnom sektoru, primjerice iskorištavanjem potencijala podataka, kojima se odgovara na gospodarske, digitalne, društvene i okolišne izazove;
32. promiču mogućnosti osposobljavanja kojima se jačaju kapaciteti u području poduzetničkih, digitalnih, financijskih i upravljačkih vještina, kao i intelektualno vlasništvo te općenita otpornost djelatnika u kulturnom i kreativnom sektoru;
33. potiču istraživanje novih načina i sredstava za osiguravanje prihoda umjetnikâ, rasprave o položaju umjetnikâ i razmjene ideja o radnim uvjetima u kulturnom i kreativnom sektoru i industriji u Europi putem skupine za položaj i radne uvjete umjetnika te kulturnih i kreativnih djelatnika, koja bi se trebala osnovati otvorenom metodom koordinacije;
34. promiču napore na daljnjoj zaštiti kulturnog i kreativnog sektora od piratstva.

² Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti, *SL C 387, 15.11.2019., str. 1.*

III. DALJNJE JAČANJE MOBILNOSTI I SURADNJE

Poziva države članice i Komisiju da:

35. poduzmu odgovarajuće korake kako bi se dodatno potaknula suradnja, uključujući suradnju s trećim zemljama, te olakšalo slobodno kretanje umjetnika i djelatnika u kulturnom i kreativnom sektoru, promičući pritom razmjene, suradnju i umjetničku slobodu uzimajući u obzir opća načela slobodnog kretanja osoba i usluga;
36. nastave tražiti rješenja za otklanjanje poteškoća u vezi s mobilnošću, čime bi se umjetnicima i djelatnicima u kulturnom i kreativnom sektoru olakšalo snalaženje u različitim administrativnim praksama prekogranične mobilnosti;
37. promiču interdisciplinarnu suradnju u području umjetnosti i pojednostavne povezana pravila, kad god je to relevantno;
38. promiču fleksibilnost potrebnu kako bi se omogućilo preusmjeravanje europskih fondova za mobilnost da bi se zadovoljile najhitnije potrebe sektora kada su na snazi ograničenja putovanja.

IV. UBRZAVANJE DIGITALNE I ZELENE TRANZICIJE

Poziva države članice i Komisiju da:

39. potiču usavršavanje djelatnika u kulturnom i kreativnom sektoru kako bi im se omogućio učinkovit pristup digitalnoj sceni, njezino iskorištavanje, ostvarivanje koristi i konkurentnost u tom pogledu, uzimajući u obzir ulogu vrlo velikih internetskih platformi;
40. iskoriste mogućnosti koje se nude revidiranom Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama³ i Direktivom o autorskim pravima⁴ kako bi se olakšao oporavak kulturnog i kreativnog sektora;
41. promiču interdisciplinarnu suradnju između kulturnog i kreativnog sektora te sektora okoliša i tehnologije, potičući pritom inovacije u kulturi i industriji te potpuno iskorištavanje jezičnih tehnologija i digitalnih tehnologija, npr. umjetne inteligencije;
42. promiču, prema potrebi, obrazovanje u području kulture za sve generacije kako bi ih se bolje informiralo, u pogledu njihovih potrošačkih navika, o većoj raznolikosti kulturnih produkcija;
43. ističu važnu transformativnu ulogu koju kulturni i kreativni sektor imaju kao pokretač održivosti i, kad je to moguće, osiguraju povoljne uvjete za sve kulturne aktere kako bi se maksimalno povećao njihov potencijal za borbu protiv klimatskih promjena, među ostalim smanjenjem utjecaja njihovih aktivnosti na okoliš.

³ Direktiva 2010/13/EU kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/1808.

⁴ Direktiva (EU) 2019/790.

V. POBOLJŠANJE ZNANJA I PRIPRAVNOSTI ZA BUDUĆE IZAZOVE

Poziva države članice i Komisiju da:

44. promiču detaljno i temeljito poznavanje specifičnih potreba, karakteristika i osjetljivosti svakog kulturnog i kreativnog sektora duž cijelog lanca vrijednosti, primjerice istraživanjem, mapiranjem te kontinuiranim i bliskim dijalogom s dionicima, uključujući lokalne zajednice;
45. olakšavaju razmjenu znanja i iskustava, najboljih praksi i informacija povezanih s najučinkovitijim načinima za poticanje oporavka kulturnog i kreativnog sektora (npr. mjere plana oporavka) i usredotoče se na pripravnost za neočekivane i neizvjesne pojave koje bi te sektore mogle ometati u budućnosti;
46. poboljšavaju zaštitu kulturne baštine usmjeravanjem na održivost i otpornost na katastrofe kao sastavni dio upravljanja kulturnom baštinom.

VI. UZIMANJE U OBZIR KULTURNIH SCENA I LOKALNIH ZAJEDNICA

Poziva države članice i Komisiju da:

47. uključuju potrebe i stajališta kulturnih scena i lokalnih zajednica kao izvor smjernica za određivanje prioriteta politika, strategija i programa u području kulture, čime se maksimalno povećava društveni učinak aktivnosti i ideja koje potječu iz kulturne sfere;
48. dodatno potiču partnerstva između kulturnog i kreativnog sektora te drugih sektora politika (npr. zdravstvo, obrazovanje, mladi, znanost, istraživanje i inovacije, okoliš, zapošljavanje, socijalna pitanja, turizam) kako bi se prednostima kulture doprinijelo dobrobiti i održivosti tako da se u potpunosti iskoriste postojeće strukture i programi, kada to bude potrebno.

Poziva države članice da:

49. potiču, ako je moguće, veze između kulturnih scena, lokalnih zajednica, vlasti i djelatnika u kulturnom i kreativnom sektoru, uz uvažavanje činjenice da je priroda kulturnih i kreativnih ekosustava snažno usmjerena odozdo prema gore;
50. promiču društvenu povezanost putem kulture kao vrijedan odgovor na posljedice ograničavanja socijalnih kontakata i digitalnih interakcija;
51. promiču kulturnu osviještenost u društvima poticanjem aktivnog sudjelovanja u kulturi i jednakog pristupa kulturi za sve društvene skupine, uključujući najmarginaliziranije i najranjivije skupine;
52. potiču kulturne institucije da razviju inovativne pristupe i metode za privlačenje raznolike publike.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU DA RAZMIJENE NAJBOLJE PRAKSE I
RAZMOTRE TE ZAKLJUČKE DO 2023.

Relevantni dokumenti o politikama

Europsko vijeće

Zaključci Europskog vijeća usvojeni na izvanrednom sastanku održanom od 17. do 21. srpnja 2020. (EUCO 10/20)

Novi strateški program za razdoblje 2019. – 2024. (koji je Europsko vijeće donijelo 20. lipnja 2019.)

Zaključci Europskog vijeća od 14. prosinca 2017. (EUCO 19/1/17 REV 1)

Ministarske deklaracije

Deklaracija o kulturi u doba krize uzrokovane bolešću COVID-19 (travanj 2020.)

Deklaracija iz Bukurešta ministara kulture i njihovih predstavnika o ulozi kulture u izgradnji budućnosti Europe (travanj 2019.)

Vijeće Europske unije

Zaključci Vijeća o izmjeni plana rada za kulturu za razdoblje 2019. – 2022. (SL C 193, 9.6.2020., str. 20.)

Zaključci Vijeća o upravljanju rizicima u području kulturne baštine (SL C 186, 5.6.2020., str. 1.)

Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o kulturnoj dimenziji održivog razvoja (SL C 410, 6.12.2019., str. 1.)

Zaključci Vijeća o strateškom pristupu EU-a međunarodnim kulturnim odnosima i okviru za djelovanje (SL C 192, 7.6.2019., str. 6.)

Zaključci Vijeća o planu rada za kulturu za razdoblje 2019. – 2022. (SL C 460, 21.12.2018., str. 12.)

Zaključci Vijeća o promicanju pristupa kulturi putem digitalnih sredstava s naglaskom na razvoju publike (SL C 425, 12.12.2017., str. 4.)

Zaključci Vijeća o kulturnim i kreativnim preplitanjima u svrhu poticanja inovacija, ekonomske održivosti i socijalne uključenosti (SL C 172, 27.5.2015., str. 13.)

Zaključci Vijeća o službama za informiranje umjetnika i djelatnika u kulturi o mobilnosti (SL C 175, 15.6.2011., str. 5.)

Europska komisija

Europski mediji u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji (COM(2020) 784 final)

Iskorištavanje inovacijskog potencijala EU-a. Akcijski plan za intelektualno vlasništvo za oporavak i otpornost EU-a (COM(2020) 760 final)

Europa na djelu: oporavak i priprema za sljedeću generaciju (COM(2020) 456 final)

Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final)

Nova europska agenda za kulturu (COM(2018) 267 final)

Europski parlament

Rezolucija od 17. rujna 2020. o kulturnom oporavku Europe (2020/2708(RSP))

Rezolucija od 7. lipnja 2007. o društvenom statusu umjetnika (2006/2249(INI))

Izvješće od 25. veljače 1999. o položaju i ulozi umjetnika u Europskoj uniji (A4-0103/99)

UNESCO

Kultura u krizi: Vodič za politike s ciljem postizanja otpornog kreativnog sektora (2020.)

Kultura i radni uvjeti umjetnikâ: provedba Preporuke iz 1980. u vezi sa statusom umjetnikâ (2019.)

Preporuka u vezi sa statusom umjetnikâ (1980.)
